

CONSIDERAȚII PRIVIND DESCENTRALIZAREA PATRIMONIALĂ ÎN REPUBLICA MOLDOVA

Autor: Ilie TEACĂ

Universitatea Tehnică a Moldovei

Abstract: *Instrumente juridice de delimitare a bunurilor proprietate de stat de cele ale bunurilor proprietate a unităților administrativ-teritoriale (UAT) și perfecționarea acestora, inventarierea și evidența bunurilor proprietate publică a statului și a UAT, procesul de delimitare a proprietății de stat și a proprietății UAT, regimul juridic și delimitarea proprietăților de stat și al UAT, a bunurilor domeniilor public și privat, capacitățile autorităților publice de administrare a patrimoniului public, administrarea eficientă a patrimoniului, mecanismelor de cooperare (public-privat, public-public, public-public-privat) pentru administrarea eficientă a patrimoniului public.*

Cuvinte cheie: *proprietate publică, drept de proprietate publică, proprietate de stat, proprietate a unităților administrativ-teritoriale, bunuri din domeniul public, bunuri din domeniul privat, delimitare a bunurilor proprietate publică.*

Strategia națională de descentralizare pentru anii 2012–2015, adoptată prin Legea nr.68 din 05.04.2012 (în continuare - *Strategia*), la compartimentul 3 privind descentralizarea patrimonială stabilește următoarele obiective:

- finalizarea procesului de delimitare a bunurilor proprietate de stat de cele ale unităților administrativ-teritoriale (în continuare – *UAT*);
- finalizarea procesului de delimitare a bunurilor domeniului public al statului sau al UAT de bunurile domeniului privat;
- asigurarea mecanismelor de gestionare deplină, eficientă, efectivă și responsabilă a patrimoniului public.

În rezultatul analizei legislației de referință și/sau cel puțin aplicabilă în acest domeniu au fost identificate următoarele probleme:

1) determinate de deficiențele cadrului juridic și regulatoriu privind proprietatea și dreptul de proprietate publică, delimitarea bunurilor etc.;

2) de natură instituțională: lipsa unei delimitări clare a competențelor autorităților publice ce țin de administrarea, monitoringul, identificarea, inventarierea, evidența / registrele de evidență și felurile acestora, supravegherea și controlul folosirii bunurilor proprietate publică;

3) de natură financiară – deficitul sau lipsa resurselor financiare necesare pentru monitoringul, identificarea, inventarierea, evidența, delimitarea și înregistrarea de stat a bunurilor proprietate publică.

La categoria deficiențelor cadrului juridic și regulatoriu privind proprietatea și dreptul de proprietate publică se referă:

- multitudinea de acte normative privind proprietatea, dreptul de proprietate publică și regimul juridic al acesteia (doar acte legislative – mai mult de 16), ceea ce atrage după sine apariția coliziilor, contradicțiilor, concurenței de competență decizională etc.;

- utilizarea neuniformă/contradictorie în legislație a noțiunilor de „proprietate publică”, „domeniu public”, „domeniu privat”, „proprietate privată”;

- lipsa unor definiții clare a noțiunilor de „interes public”, „interes public național” și „interes public local” în raport cu noțiunea de „proprietate publică”;

- lipsa unui cadru regulatoriu care să stabilească procedura delimitării bunurilor proprietate publică;

- lipsa unei delimitări clare, plenare: a) a bunurilor proprietate publică de stat și ale UAT; și b) a bunurilor din domeniul public de cele din domeniul privat ale statului, pe de o parte, și ale UAT, pe de altă parte;

- lipsa unei delimitări clare, plenare a bunurilor proprietate publică a UAT de nivelul I de bunurile UAT de nivelul II;

- lipsa unui mod uniform privitor la monitoringul, identificarea și inventarierea bunurilor, în special a bunurilor imobile, proprietate publică.

Concluzie: înlăturarea deficiențelor depistate și atingerea obiectivelor stabilite de Strategie necesită

măsuri urgente îndreptate spre perfecționarea cadrului juridic și regulatoriu privind proprietatea și dreptul de proprietate publică, delimitarea competențelor autorităților publice centrale și locale în domeniul administrării patrimoniului public, delimitarea proprietăților UAT de cele ale statului RM și asigurarea unei autonomii patrimoniale locale veritabile, monitoringul, identificarea și inventarierea bunurilor proprietate publică.

Propuneri de îmbunătățire a cadrului juridic și regulatoriu cu privire la proprietatea publică:

1. Adoptarea unui act legislativ complex cu privire la proprietatea publică, care să stabilească în mod plenar și fără echivoc:

- autoritățile publice centrale și locale, dar și competența lor privind bunurile proprietate publică, inclusiv competența decizională;

- bunurile proprietate publică de stat și bunurile UAT;

- bunurile domeniului public și bunurile domeniului privat ale statului și ale UAT;

- bunurile proprietate publică ale UAT de nivelul I și bunurile UAT de nivelul II;

- felurile registrelor/listelor de evidență a bunurilor proprietate de stat și a UAT, care să conțină date privind bunurile domeniilor public și privat, inclusiv a registrelor tip / model de evidență a bunurilor proprietate publică, obligatorii și pentru AAPL.

2. Modificarea Codului subsolului (*nr.3 din 02.02.2009*) pentru a stabili că unele materii prime/resurse naturale ale subsolului, conform art.127(4) din Constituție, pot fi proprietate a UAT (de interes public local).

3. Emiterea unui act normativ guvernamental cadru privind modul de inventariere și evidență a bunurilor proprietate publică, obligatoriu și pentru AAPL.

4. Aprobarea unei Hotărâri de Guvern privind delimitarea bunurilor proprietate publică, care să stabilească, inclusiv, procedurile de executare a lucrărilor cadastrale în procesul delimitării bunurilor imobile proprietate publică.

5. Aprobarea unei Hotărâri de Guvern privind instituirea și implementarea pe etape a unui registru unic al bunurilor proprietate publică, care să înglobeze în sine date și informații plenare privind: a) bunurile domeniului public; și b) bunurile domeniului privat, atât statului RM cât și ale UAT. Avînd în vedere practica unor state membre ale Uniunii Europene, se propune ținerea unui asemenea registru de către Ministerul Finanțelor.

Nomenclator bibliografic succint:

1. Carta Europeană a Autonomiei Locale din 15.10.1985//Tratate internaționale.-1999.- Vol.14.

2. Strategia națională de descentralizare pentru anii 2012–2015, adoptată prin Legea nr. 68 din 05.04.2012 // M.O. nr.143-148/465 din 13.07.2012.

3. Codul civil al RM, adoptat prin Legea nr.1107 din 06.06.2002 // M.O.Nr.82-86/661 din 22.06.2002.

4. Legea privind administrarea și deetatizarea proprietății publice nr.121 din 04.05.2007 // M.O.Nr.90-93/401 din 29.06.2007.

5. Legea privind terenurile proprietate publică și delimitarea lor nr.91 din 05.04.2007 // M. O.Nr.70-73/316 din 25.05.2007.

6. Legea privind administrația publică locală nr.436 din 28.12.2006 //M.O. Nr.32-35/116 din 09.03.2007.

7. Legea privind descentralizarea administrativă nr.435 din 28.12.2006 //M.O. Nr. 29-31/91 din 02.03.2007.

8. Legea cu privire la proprietatea publică a unităților administrativ-teritoriale nr.523 din 16.07.1999 // M.O.Nr.124-125/611 din 11.11.1999.